

IT-TIELET SENA STUDJI SOĊJALI (Ġenerali) HIN: Siegha u Nofs

Isem: _____

Klassi: _____

Din il-karta tal-eżami fiha HAMES taqsimiet (A, B, Ċ, D u E). L-istudenti huma mitluba jwieġbu t-taqsimiet kollha u jaqraw sew l-istruzzjonijiet għal kull taqsima. L-istudenti għandhom jiktbu t-tweġibiet tat-Taqsimiet Ċ, D u E fuq karta separata.

Taqsima A

Imla l-vojt b'dawn il-kliem:

soċjalizzat	il-karattru	id-dmirijiet	attitudni pożittiva	għaqdiet
individwi	id-demokrazija	l-Ewwel Dinja	solidarjetà	id-drittijiet

1. Ahna lkoll ngħixu flimkien, iżda bhala _____ lkoll għandna l-ideat, il-ħsibijiet u l-opinjoni personali.
2. Is-soċjetà tistenna li kull ċittadin jaqdi _____, waqt li jgawdi _____ tiegħu.
3. Il-personalità u _____ inrawwimhom matul ħajti bl-għajjnuna tal-ġenituri, il-ħbieb u l-għalliema.
4. Wieħed li jinteressa ruħu mill-affarijiet ta' madwaru hu _____.
5. _____ hija sistema politika msejsa fuq l-għażla li jagħmlu ċ-ċittadini.
6. _____ tikkonsisti fl-aktar pajjizi industrijalizzati, u għalhekk l-aktar żviluppati.
7. _____ tfisser li tħossok responsabbli għalik innifsek u għal dawk ta' madwarek.
8. Hafna _____ fis-soċjetà jiġbru fihom membri li huma tal-istess fehma.
9. Il-Maltin jgħinu ħafna lil min hu fil-bżonn għax għandhom sens ta' _____.

(Marka 1 x 10 = 10 marki)

Taqsim B

(i) Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA billi tagħmel sing taht Veru jew Falz:

1. Il-produzzjoni hija metodu ta' kif isir il-prodott. Veru/Falz
2. Is-settur primarju għandu x'jaqsam mal-manifattura. Veru/Falz
3. Il-ġustizzja soċjali tfisser li kulhadd jiġi stmat indaqs. Veru/Falz
4. Stil ta' hajja huwa l-mod ta' kif wieħed jgħix. Veru/Falz
5. Nieħdu hsieb saħhitna billi nieklu li rridu. Veru/Falz
6. Normi ta' mġiba huma regoli bbażati fuq il-valuri. Veru/Falz
7. Iċ-ċittadin huwa membru ta' pajjiż bi drittijiet u dmirijiet. Veru/Falz
8. Refuġjat huwa persuna li jhalli pajjiżu biex jieħu vaganza. Veru/Falz
9. Valuri ċiviċi huma dawk il-valuri li huma marbutin mas-soċjetà. Veru/Falz
10. Il-ġid nazzjonali huwa dak il-qliegħ miż-żewġ setturi tal-ekonomija. Veru/Falz

(Marka 1 x 10 = 10 marki)

(ii) Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA billi tagħmel sing taht it-tweġiba t-tajba:

1. Xogħol volontarju huwa

- a) xogħol bi hlas
- b) ħidma ta' ġid fis-soċjetà mingħajr hlas
- ċ) xogħol diffiċli.

2. Dritt huwa

- a) dak li għandek tieħu mis-soċjetà
- b) dak li għandek tagħmel
- ċ) dak li jgħinek fil-ħajja tiegħek.

3. Teknoloġija tal-Infommazzjoni tfisser

- a) loġħob tal-kompjuters
- b) tibgħat e-mails lil shabek
- ċ) teknoloġija moderna li taħžen u tipproċessa infommazzjoni minn post għal ieħor.

4. Min jabbuża mid-droga jkun qed

- a) jagħmel hsara lilu nnifsu
- b) isir b'saħhtu
- ċ) jgħin lilu nnifsu biex isir *cool*.

5. Il-mezzi ta' komunikazzjoni

- a) huma ħela ta' ħin għall-individwu
- b) joffru divertiment, jinformaw u jgħallmu
- c) iqumu ħafna flus.

6. L-ekonomija tfisser

- a) ma taħlix il-flus tal-pajjiż
- b) ma tonfoqx iżżejjed
- c) attività li toħloq il-gid għall-pajjiż.

7. Il-WHO hija organizzazzjoni

- a) li tieġu ħsieb is-saħħa fil-pajjiżi kollha tad-dinja
- b) li tfixkel is-saħħa tal-bniedem
- c) li tgħin lil ċerti pajjiżi u lil oħrajn le.

8. Interdipendenti tfisser li

- a) ħadd m'għandu bżonn lil ħadd
- b) ngħaddu mingħajr l-għajnuna ta' xulxin
- c) kulhadd bżonn xulxin.

9. Liema minn dawn hija kooperattiva?

- a) numru ta' bdiewa u sajjeda
- b) xirka fejn dawk li jaħdmu huma wkoll sidien
- c) grupp ta' impjegati li jikkooperaw flimkien fix-xogħol.

10. L-identità Maltija turi li ahna

- a) Amerikani
- b) Maltin
- c) Franciżi.

(Marka 1 x 10 = 10 marki)

Taqsimat Ċ

Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA dwarha.

Bħala konsumaturi ħafna drabi naħsbu li għandna biss drittijiet u li l-bejjieġħ, minn fejn qed nixtru, irid joqgħod attent li ma jiksirx xi wieħed minn dawn id-drittijiet. Però fil-verità ahna l-konsumaturi għandna wkoll ċerti responsabbiltajiet li jekk noqogħdu attenti għalihom nevitaw ħafna problemi.

Ir-responsabbiltajiet tagħna bħala konsumaturi jibdeu hekk kif niddeċiedu li se nixtru oġġett jew servizz. Qabel ma nagħzlu x'nixtru, l-ewwel importanti li nduru xi ftit ħwienet ħalli nqabblu l-prezz, il-kwalità ta' ditta ma' oħra, kif ukoll il-funzjonijiet li prodott għandu differenti minn ieħor. Bħala konsumaturi għandna ukoll responsabbiltajiet lejn l-ambjent fejn qed ngħixu u għalhekk għandna nagħzlu prodotti li jistgħu jiġu rriciklati.

1. Min hu l-konsumatur? (2)
 2. Semmi **ŻEWĠ** responsabbiltajiet li għandu l-konsumatur. (2)
 3. F'każ li nixtru oġġett li jaħdem bl-elettriku jew xi ġugarell, x'marka għandna noqogħdu attenti għaliha? (2)
 4. Il-kuntratt ta' xiri jissarraf f'irċevuta. Għaliex hija importanti din l-irċevuta? Fisser billi tagħti **TLIET** eżempji. (3)
 5. X'għandna nagħmlu qabel ma nagħzlu x'nixtru? Fisser billi tagħti **TLIET** eżempji. (1,1,1)
 6. Għaliex għandna nixtru prodotti li jistgħu jiġu rriciklati? (2)
 7. X'għandek tagħmel f'każ li oġġett jew prodott ikun difettuż? Agħti r-raġunijiet f'ħames (5) linji. (5)
 8. X'inhi 'il-garanzija'? (2)
 9. F'erba' (4) linji iddeskrivi kif il-konsumatur għandu jibza' għall-ambjent li qed jgħix fih. (4)
- (25 marka)**

Taqsim D

Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin:

1. Spjega xi tfisser is-saħħa pubblika u agħti **TLIET** eżempji. (2,1,1,1)
 2. Semmi **HAMES** mezzi ta' komunikazzjoni. (1,1,1,1,1)
 3. Xi tfisser 'esportazzjoni'? Agħti **TLIET** eżempji. (2,1,1,1)
 4. X'inhi *trade union*? Agħti **TLIET** eżempji. (2,1,1,1)
 5. Semmi **HAMES** drittijiet li għandu l-haddiem fuq il-post tax-xogħol. (1,1,1,1,1)
- (25 marka)**

Taqsim E

Aghzel WIEHED minn dawn it-titli li ġejjin u iktib madwar 200 kelma dwaru.

1. L-ekonomija tinqasam f'**erba'** setturi. Semmi **ŻEWĠ** setturi minnhom u ddiskutihom.
2. Għaliex żdied il-periklu fuq il-post tax-xogħol? Min huma dawk responsabbli biex jippruvaw inehhu jew inaqqsu l-periklu? Semmi xi oġġetti li jintużaw biex il-haddiem jiproteġi lillu nnifsu mill-perikli li jista' jkun hemm fuq il-post tax-xogħol.
3. Semmi xi tradizzjonijiet li jsawwru l-kultura tagħna l-Maltin. Iddiskutihom fit-tul.

(20 marka)